

Aleg. 93.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności dotyczących się krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17. Grudnia 1885. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

1) „Ustęp wstępny etatu osób i płac grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie z dnia 7. Października 1874. uchyla się w dotychczasowym brzmieniu i ma opiewać jak następuje:

Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego składa się:

I. z trzech stałych profesorów fachowych, z których jeden jest równocześnie dyrektorem zakładu;

II. z jednego adjunkta i pięciu docentów“.

2) „W ustępie I. tegoż etatu należy liczbę 4., 5, 6, zamienić na 5., 6, 7., a zamieścić pod liczbą 4:

„trzeci stały profesor fachowy pobierać będzie roczną stałą płacę w kwocie 1000 zł., dodatek aktywalny w kwocie 240 zł., i dodatek pięcioletni w rocznej kwocie 200 zł.“

3) „W ustępie II. tegoż etatu należy opuścić ustępy pod c), d), e), a zamienić lit. f), g), h) na lit. c), d), e)“.

1) Uchwałą powyższą przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 8. Stycznia 1886. L. 66.232/85. c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą, aby wyjednało u c. k. Ministerstwa rolnictwa przyzwolenie na zmianę statutu krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego w myśl tej uchwały. Według odezwy zaś c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 5. marca 1886. L. 1855/pr., udzielił J. E. p. Minister rolnictwa reskryptem z dnia 25. Lutego 1886. L. 1.918., uznając uchwałę Wysokiego Sejmu za zupełnie odpowiednią tak pod względem rzeczowym jakoteż finansowym, uchwalonej zmianie przyzwolenia wymaganego §. 15. statutu org. szkoły.

Na podstawie tej zmiany ogłosił dalej Wydział krajowy konkurs w celu obsadzenia posady nauczyciela fachowego do nauki inżynierii lasowej, miernictwa i łowiectwa, przy krajowej średniej szkole gospodarstwa lasowego, z terminem do końca lutego 1886. Następnie zaś odstąpił podania, jakie wpłynęły wskutek ogłoszenia konkursu, rozporządzeniami z dnia 17. Marca 1886. L. 11.321. i z dnia 20. Marca 1886. L. 15.104, kuratorowi szkoły do ocenienia.

2) Z innych czynności, dotyczących się szkoły leśnej, zasługują na wzmiankę następujące:

a) W budżecie szkoły na r. 1885. nie uwzględniono wcale potrzeby pewnego nakładu na utrzymanie ogrodu, który szkoła leśna posiada przy budynku szkolnym. Uznawszy zaś tę potrzebę wskutek przedstawienia Kuratorji szkoły, otworzył Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 4. Sierpnia 1885. L. 39.640, Dyrekcji szkoły na cel powyższy kredyt dodatkowy w kwocie 100 zł. w. a.

b) Przedkładając projekt preliminarza szkoły na r. 1887. ponowiła Dyrekcya w relacji z dnia 20. Maja 1886. L. 50. dawniejsze wnioski swe o wybudowanie pomieszkania dla dyrektora w pobliżu zakładu, postawienie szopy na grubsze okazy i postawienie małej cieplarni.

Wydział krajowy jednak, jakkolwiek żądania powyższe, popierane już w poprzednich latach przez Kuratorję szkoły, uznał w wielkiej części za uzasadnione, nie uwzględnił takowych w projekcie preliminarza szkoły na r. 1887., ażeby uniknąć zbytniego obciążania funduszu krajowego.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. Stycznia 1886., dotyczącą się przedkładania roczników o stanie kraj. szkół rolniczych, zastosował Wydział krajowy także do kraj. szkoły leśnej, wskutek czego polecił Dyrekcji szkoły, aby przedłożyła sprawozdanie z roku szkolnego 1885/6., ułożone według ustanowionego przez Wydział krajowy programu. Oczekując sprawozdania tego, wstrzymywał się Wydział krajowy z przedłożeniem własnego sprawozdania o szkole, dla którego zresztą rok ubiegły nie dostarczył ani obfitego ani ważnego materiału. Obecnie zaś, kiedy Dyrekcya sprawozdanie swe nadesłała (relacją z dnia 8. Stycznia r. b. L. 1.), Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć takowe Wysokiemu Sejmowi.

Na podstawie wyводу powyższego, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności dotyczących się krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego z dnia 10. Stycznia 1887. L. 66.776/86.

Lwów, dnia 10. Stycznia 1887.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Jan Tarnowski w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Profesor Tyniecki badał: wpływ ocienienia bocznego i bezpośre dniego na wzrost sosny zwyczajnej i austriackiej; świerka i wiąza: wpływ nasienia^a parzonego na kiełkowanie i wzrost gledy-ezyi, a nasienia przecieranego piaskiem na kiełkowanie i wzrost akacyi; — wpływ rozmaitego sposobu przykrycia nasienia wysianego i ochrony posiewów, wpływ różnych sposobów sztubrowania wierzb i topoli; wpływ pory przesadzania drzewek. Przesiębrał także doświadczenia z nasieniem sosny pospolitej pozyskanego ze Szwecyi i sporządził na grzędach w ogrodzie doświadczalnym wzory stałe rozmaitych sposobów siewu nasion leśnych. Adjunktei pp. Demianowski i Błocki robili doświadczenia z kiełkowaniem nasion kupionych lub nadesłanych, tak w skrzynkach zwyczajnych jak i w aparatach służących do tego.

Z prac literackich większych wymieniamy: udział dyrektora, prof. Tynieckiego, prof. dra Staneckiego i adjunkta Błockiego w drugim wydaniu „Przewodnika dla leśniczych“ zarządzanego przez księgarnię Gubrynowicza i Schmidta. Mniejsze prace zamieszczało w czasopismach przyrodniczych i fachowych krajowych i niemieckich. Prof. dr Stanecki napisał: Instrukcyę dla stacyj fenologicznych urządzonych przez Towarzystwo leśne galicyjskie; — a zestawienie nadesłanych zapisków z 70 stacyj czynnych w r. 1885., oddało Towarzystwo wspomniane szkole naszej.

Dyrektor szkoły powołany był w marcu r. 1886. przez c. k. Ministerstwo rolnictwa do Wiednia, dla wzięcia udziału w aukcie obradującej nad urządzeniem doświadczalni leśnych; — a prof. dr. Stanecki wezwany został przez rzeczony c. k. Ministerstwo do zlustrowania stacyj radyalnych meteorologiczno-leśnych, założonych w Galicyi przez radę ministeryalnego Dra Lorenza Liburnau, z współudziałem Dyrektora szkoły i dra Staneckiego jako docenta klimatologii w szkole naszej. To są krótkie szczegóły z działalności kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie w r. 1885/6, — i bylibyśmy bardzo szczęśliwi, gdyby W. Sejm raczył się przekonać o tej działalności na gruncie.

Lwów, dnia 6. Stycznia 1887.

Sprawozdanie

Dyrekcji krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie
z r. sz. 1885|6.

I. Wiadomości odnoszące się do urządzenia i stanu, rozwoju i frekwencji szkoły.

a) Program naukowy szkoły.

W programie naukowym szkoły, który zostanie przedstawiony szczegółowo w pamiętniku szkoły za lata 1874|5. do 1885|6, zaszła tylko ta różnica, że wprowadzono wykłady „łowiectwa“, które objął adjunkt p. Zygmunt Demianowski, i tym sposobem wypełnioną została luka, będąca w naszym planie naukowym. Łowiectwo nabiera coraz większego znaczenia w kraju, — przestaje być dziką, bezmyślną rozrywką, — a nawet zaczyna tworzyć gałąź dochodu z lasu. Słusznie więc, żeby uczniowie nasi wynosili ze szkoły potrzebne wiadomości o łowiectwie. Wprawdzie są nasze środki naukowe do łowiectwa bardzo jeszcze ubogie, szczególnie co do nowszych systemów broni; — ale przy pomocy handlu bronią p. Alfreda Dzikowskiego i sekretarza Towarzystwa łowieckiego p. Władysława Zontaka, i ten dział wykładu łowiectwa nie jest pozbawiony okazów.

b) Statystyka szkoły.

1. Siły naukowe.

Ciało nauczycielskie, dzięki Wys. Sejmowi, składa się obecnie z trzech profesorów stałych, z jednego adjunkta i pięciu docentów. Profesura trzecia nie jest jeszcze obsadzona i pełni obowiązki z nią połączone adjunkt p. Zygmunt Demianowski; docent zaś stylistyki p. Dr. Edmund Buziński pełni obowiązek docenta ekonomii politycznej i administracji.

2. Środki naukowe.

Oprócz okazów pomniejszych, nadesłanych przez leśników, a szczególnie przez byłych uczniów naszych, udzielił Wys. Wydział krajowy szkole na sprawienie modeli dla inżynierii leśnej 200 zł., z których zakupiono model zapory czyli kłauzy i obstalowano u inżyniera p. Holzmüllera modele wiązań dachów i mostów drewnianych. Także zakupiono dla tego przedmiotu naukowego dzieło bardzo cenne: „Der Schweizer Holzstyl“.

Dla doświadczeń w nasienioznawstwie, kupiono aparat do kiełkowania nasion Liebenberga. Z darów wymieniamy bardzo cenną kolekcję wyrobów leśnych *królestwa węgierskiego*, otrzymaną dzięki uprzejmości p. Alberta Bedö, kr. węg. radcy minister., z wystawy krajowej w Buda-Peszcze.

Biblioteka szkolna wzrosła o 88 tomów i zawiera obecnie 1.314 dzieł. Z pomiędzy *darów bibliotecznych* wymieniamy dzieło wraz z atlasem, wydane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa: „o lasach państwowych austriackich“, i dzieło z atlasem „o lasach królestwa węgierskiego“, wydane przez kr. węgierskie Ministerstwo dla handlu i rolnictwa. Katalog rzeczowy biblioteki, jak w ogóle szczegółowy opis wszystkich działów naszych środków naukowych, zawierać będzie wspomniany wyżej pamiętnik szkoły.

Urządzoną została także gimnastyka w ogrodzie szkolnym, — aby młodzież siedząca dziennie 6 lub nawet 7 godzin, mogła rozwijać i krzepić swe siły fizyczne do przyszłego zawodu.

3. *Frekwencja szkoły.*

Na początku roku naukowego 1885/6 znajdowało się w szkole 31 uczniów, — z tych otrzymało z końcem roku promocję na kurs II. 11 uczniów, ukończyło naukę 14 uczniów, usunięto dla braku postępu 5 uczniów.

Wiek uczniów — z wyjątkiem 5, którzy byli starsi — sięgał od 17 do 19 lat. Polaków było 26, Rusinów 5; maturzystów znajdowało się 4; gimnazyastów było 20., realistów 4., z ukończoną 4tą klasą.

Z uczniów, którzy ukończyli naukę w r. 1885/6, uzupełnia 1 studia na akademii rolniczej w Wiedniu; 1 poszedł do wyższej szkoły rolniczej w Dublanach; 2 odbywa jednoroczną służbę wojskową; 1 jest leśniczym u hr. Jana Szeptyckiego; 1 leśniczym w Reklince; na praktyce leśnej są: 1 w Chorostkowie, 1 w Izdebniku, 1 w Tenczynku, 1 w Pełkiniach, 1 w fundacji Skarbkowskiej, 1 w Kamionce Strumiłowej, 2 nie ma jeszcze miejsca.

Stypendya od zł. 50 do zł. 150 pobierało 14 uczniów, — zapomogę od zł. 20 do 60 otrzymało 8 uczniów; w łącznej kwocie 1.600 zł. — 200 zł. zarezerwowano na pierwszy kwartał 1886/7. Z ubolewaniem bowiem pozwała sobie zauważyć Dyrekcya, że właśnie od roku 1885/6 przeznaczył Wys. Sejm na stypendya i zapomogi dla uczniów szkoły naszej zamiast dotychczasowych 2.400 zł., tylko 1.800 zł. Gdy się zważy, że do szkoły tutejszej garnie się młodzież najuboższa, i pobieranie stypendyum jest często jedynem jej utrzymaniem, — to taką redukcję kwoty stypendyjnej odczuli mocno uczniowie nasi. Egzamin państwowy na samoistnych gospodarzy leśnych, zdało w r. 1885 sześciu uczniów ukończonych.

4. *Wycieczki.*

Oprócz wycieczek do lasów w Winnikach, Kuchajowie i najbliższych okolic Lwowa, odbyli w r. 1885/6 profesorowie z uczniami kursu II. wycieczkę naukową doroczną do tak zwanych Miodoborów na Podolu. Miodobory są tak pod względem fizyograficznym w ogólności, jak i co do swych lasów okolicą niezmiernie interesującą; to też wynieśliśmy ztamtąd nie tylko wielkie korzyści naukowe, ale wzbogaciliśmy także nasze zbiory botaniczne i geologiczne w nader cenne okazy. Przyjęcie szkoły było nadzwyczaj serdeczne i gościnne; — nie możemy też nie poświęcić wdzięcznego wspomnienia JE. hr. Wilhelmowi Siemieńskiemu-Lewickiemu z Chorostkowa, J. O. ks. Romanowi Czartoryskiemu z Jabłonowa, WW. Jasińskiemu i Janickiemu z Rasztowiec, oficyalistom wszystkich tych panów i Reprezentacyi gminy Rasztowiec.

II. *Doświadczenia i prace naukowe, wykonane przez nauczycieli szkoły.*

Z doświadczeń poczynionych, wymieniamy jako głównejsze następujące:

Dyrektor szkoły poczynił dochodzenia: wpływu pory roku cięcia drzew na siłę odrosłową: dębu, wiąza, buka, jesionu, jaworu, olszy czarnej, brzozy i łoży; wpływu zachwaszczenia na powodzenie i rozwój drzewek ze siewu: sosny, świerka i modrzewia; wpływu okrzesywania gałęzi na wzrost drzewek sporych: dębu, wiąza, świerka, modrzewia; wpływu przerzedzenia na wzrost drzewek sporych świerka; wpływu okorowania dębów i wierzb na pniu i t. d.